

Zpravodajská zpráva

Příprava Národního plánu obnovy ČR (NPO)

I. Širší zarámování NPO

V reakci na pandemii COVID-19 Evropská komise (EK) na konci května 2020 navrhla zřízení **Fondu na podporu oživení a odolnosti (RRF)**, který je největším nástrojem unijního plánu obnovy s názvem Next Generation EU (NGEU), jehož cílem je pomoci napravit **bezprostřední hospodářské a sociální škody** způsobené pandemií (NGEU v objemu 750 miliard eur má zajistit, že společnost a hospodářství EU vyjdou z pandemie COVID-19 udržitelnější, odolnější a připravené na výzvy a příležitosti související se **zelenou a digitální transformací** v jednotlivých členských státech).

Pro čerpání prostředků z RRF je ČR povinna připravit **plán na podporu oživení a odolnosti (Národní plán obnovy, NPO)** v podobě komplexního a soudržného balíčku **opatření pro provádění reforem a veřejných investic**. NPO pak bude ČR v rámci každoročního cyklu koordinace hospodářských a sociálních politik, tzv. **evropského semestru**, předkládat EK a na její návrh schvalovat Rada EU.

II. Základní přehled přípravy a realizace Národního plánu obnovy

Za přípravu NPO odpovídá **MPO ve spolupráci s MF a Úřadem vlády** (Sekcí pro evropské záležitosti).

Konečná podoba NPO společně s Národními programy reforem pro rok 2021 musí ČR předložit EK **do konce dubna 2021**. EK následně (v období dvou měsíců od předložení) posoudí NPO dle daných kritérií (viz níže) a pokud kladně, navrhne jej Radě EU ke schválení

Rada EU by měla rozhodnout nejpozději do čtyř týdnů od obdržení posouzení EK. Po tomto schválení bude moci ČR požádat o výplatu 13% předfinancování z výše přidělené podpory pro tento NPO.

Způsobilá k financování z RRF jsou opatření (reformy a investice), která byla zahájena již od začátku února 2020 a byla následně zahrnuta do schváleného NPO.

Podpora je z RRF vyplácena zpětně po dosažení jednotlivých milníků a cílů ex ante stanovených v NPO na základě žádostí o platbu. Žádosti o platbu se mohou podávat max. 2x ročně. Poslední žádost lze zaslat EK do konce srpna 2026. Poslední platba z RRF musí proběhnout nejpozději do konce roku 2026.

III. Cíle a kritéria stanovené pro RRF a NPO

Obecným cílem RRF je podpora (ekonomické, sociální i teritoriální) soudržnosti EU prostřednictvím:

- zlepšování **odolnosti**;
- **zmírňování dopadů krize**;

- podpory zelené transformace a přispívání k dosažení unijních klimatických cílů do roku 2030 i ke splnění cíle klimatické neutrality EU do roku 2050;
- podpory digitální transformace

ČR v NPO musí dále zohlednit požadavky a kritéria vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady EU k RRF, vůči kterým bude následně NPO posuzován ze strany EK. **Základními předpoklady způsobilosti NPO je, že provádí specifická doporučení Rady EU (udělená ČS v rámci evropského semestru), přispívá k zelené i digitální transformaci, podporuje inkluzivní růst a posilování odolnosti, bude mít trvalý dopad na ČS a vyváženě přispívá ke všem šesti stanoveným pilířům (oblasti působnosti) RRF, jimiž jsou:**

1) zelená transformace;

2) digitální transformace;

3) inteligentní, udržitelný a inkluzivní růst včetně hospodářské soudržnosti, pracovních míst, produktivity, konkurenceschopnosti, VaVaI a funkčního jednotného trhu se silnými malými a středními podniky;

4) **sociální a územní soudržnost;**

5) **zdravotnictví, ekonomická, sociální a institucionální odolnost vč. ohledu na zvýšení schopnosti reakce a připravenosti na krizi;**

6) politiky pro „příští generaci“, děti a mládež vč. vzdělávání a dovedností.

Zároveň musí ČR zajistit, že z alokovaných prostředků NPO je alespoň 37 % vyčleněno na oblast změny klimatu a zároveň alespoň 20 % na podporu digitalizace. Třetím klíčovým požadovaným parametrem NPO je, že všechna opatření (reformy a investice) musí splňovat princip „významně neškodit“ životnímu prostředí. Kromě těchto základních parametrů musí ČR při přípravě NPO zohledňovat řadu dalších kritérií specifikovaných v nařízení o RRF.

IV. Doporučení Rady EU v rámci evropského semestru

*Celé Doporučení Rady k národnímu programu reforem Česka na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020 zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0503&from=EN>). Následuje výběr z doporučení, které NPO musí všechny (či významnou část) **účinně řešit, aby mohl být považován EK za způsobilý:***

(9) Je pravděpodobné, že **socioekonomické důsledky pandemie se projeví nerovnoměrně napříč regiony**, a to kvůli rozdílným modelům specializace. Současná situace s sebou tedy nese značné riziko, že se **v Česku prohloubí regionální a územní rozdíly** nebo že vzniknou nové územní rozdíly v rámci regionů, přičemž se mimo jiné ještě **zhorší již pozorovaný trend prohlubování rozdílů mezi Karlovarským a Ústeckým krajem a zbytkem země. Jelikož kromě výše uvedeného hrozí i dočasné narušení procesu konvergence mezi členskými státy, vyžaduje současná situace cílené politické reakce.**

(17) **Existují však značné regionální rozdíly ve střední délce života, částečně dané socioekonomickými a behaviorálními faktory ... mezi regiony přetrvávají rozdíly, pokud jde o distribuci zdravotnických prostředků a rozmístění zdravotnického personálu, který čelí zvýšené zátěži.** Očekává se, že podstatná část pracovní síly ve zdravotnictví odejde v nadcházejících letech do důchodu. Ke zmírnění dopadu pandemie COVID-19 **bude zapotřebí zlepšit odolnost a krizovou**

připravenost zdravotnického systému a současně podpořit rovný přístup k zvýšené nabídce primární a integrované péče...

(19) Česko patří k zemím, kterých by se mohly zvláště dotknout **technologické změny** a které v tomto směru **potřebují značné investice**. **Digitální transformace** bude vyžadovat podporu (mimo jiné v průmyslu a ve službách) prostřednictvím **cílených investic do inteligentních řešení a dovedností**. Byl splněn cíl spočívající v plném pokrytí pevným širokopásmovým připojením, ale **mobilní širokopásmové připojení je stále relativně drahé**. **Zpoždění v rozvoji infrastruktury by mohlo dopadnout zejména na zranitelné skupiny a strukturálně slabé regiony, u kterých existuje větší riziko izolace**. České orgány jsou odhodlány rozvíjet a integrovat nové digitální technologie, ale **překážkou je i nadále nízká úroveň dovedností...**

(20) ...změna klimatu už má viditelné dopady v podobě sucha a povodní a způsobuje významné hospodářské ztráty. Trvalým problémem je rovněž znečištění ovzduší. **Daně ze znečištění jsou nicméně velmi nízké**. V odvětví energetiky i nadále dominuje uhlí, které také zůstává důležitým motorem hospodářské činnosti ve třech českých regionech. **Skutečnost, že předkladatelé projektů mají omezenou realizační kapacitu a omezená je i poradenská podpora ze strany orgánů, dále výrazně brzdí vypracování solidního souboru projektů, které by ve zmiňovaných regionech uskutečnily klimatickou a digitální transformaci**. Celkově se očekává, že **přechod od uhlí bude mít významné socioekonomické důsledky, a zdá se, že dosud není velká chuť investovat do technologií s nulovými nebo nízkými emisemi skleníkových plynů**. Výroba energie z obnovitelných zdrojů je pod průměrem EU. V tomto odvětví **chybí finanční pobídky a patřičný právní a institucionální rámec na podporu dalšího rozvoje**. Také se zdá, že existuje malé povědomí o širších přínosech energetické účinnosti. **Přechod na elektromobilitu je poměrně pomalý a silniční doprava se začíná řadit k hlavním spotřebitelům energie**. **Daně z dopravy jsou nízké a nevycházejí z emisí CO2**. **Dobíjecí infrastruktura pro elektrická vozidla je stále v počátečním stadiu rozvoje**. **Výsledky v oblasti nakládání s odpady zůstávají vzhledem k ambicióznějším cílům průměrné**. **Chybí komplexní strategie pro rozvoj potenciálu oběhového hospodářství**.

Sumarizace doporučení Rady pro Česko pro roky 2020 a 2021:

1. V souladu s obecnou únikovou doložkou přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. **Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví**.

2. **Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce**, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení. 3. **Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy**. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. **Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech**. **Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje**.

V. Alokace v navrženém NPO

NPO		V mld Kč	%
Digitální transformace	1.1 Digitální služby občanům a firmám (MV)	7,639	3,4%
	1.2 Digitální systémy státní správy (MV)	9,537	4,2%
	1.3 Digitální vysokorychlostní sítě (MPO)	6,1	2,7%
	1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie (MPO)	6,35	2,8%
	1.5 Digitální transformace podniků (MPO)	1,6	0,7%
	1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	8,233	3,6%
	1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	2,22	1,0%
	1.8 Digitální přístup k justici (Ministerstvo spravedlnosti ČR)	1,15	0,5%
	1.9 Digitální přístup k archiváliím (MV)	1,3	0,6%
		44,129	20%
Fyzická infrastruktura a zelená tranzice	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava (Ministerstvo dopravy)	36	15,9%
	2.2 Snižování spotřeby energie (MPO)	6	2,7%
	2.3 Přechod na čistší zdroje energie (MPO)	7,666	3,4%
	2.4 Rozvoj čisté mobility (MPO)	9,44	4,2%
	2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší (MŽP)	19	8,4%
	2.6. Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu (MZe)	15	6,6%
	2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda (MŽP/ MPO)	5	2,2%
	2.8 Regenerace brownfieldů (MMR, MPO)	4	1,8%
	102,106	45%	
Vzdělávání a trh práce	3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace (MŠMT)	6,8	3,0%
	3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů (MŠMT)	15,46	6,8%
	3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce (MPSV)	27,4	12,1%
	49,66	22%	
Instituce a regulace	4.1 Systémová podpora veřejných investic (MMR)	2,49	1,1%
	2,49	1,1%	
Výzkum, vývoj, inovace	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	5	2,2%
	5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe (MPO)	7,5	3,3%
		12,5	6%
Zdraví a odolnost obyvatel	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	7,86	3,5%
	6.2 Prevence onkologických onemocnění	7,1	3,1%
	14,96	7%	
CELKEM NPO		225,845	

Pozn. Tabulka je vytvořena svépomocí z údajů z jednotlivých 25 fiší, z nichž se NPO nesourodě skládá. V podkladech od MPO nebylo nic tomuto podobného dodáno, čísla tak nelze garantovat. Nicméně v pátek 12.2. 2021 náměstkyně Jirotková [twítila](#): „Do čeho půjdou peníze z #NarodniPlanObnovy? Digitální transformace 44 mld. Kč, Infrastruktura a zelená tranzice 102 mld., Vzdělávání a trh práce 55,6 mld., Instituce a regulace 2,5 mld., Výzkum, vývoj a inovace 12,5 mld., Zdraví a odolnost obyvatel 15 mld. #aktuálniverzeNPO“. S touto tabulkou tak není dle těchto údajů ve shodě kapitola Vzdělávání a trh práce (Jirotková uvádí 55,6 mld, zpravodaji vychází 49,66 mld Kč). Každopádně je zde rozpor mezi tímto požadavkem a disponibilní alokací. Požadovaná částka v NPO ve výši 226 miliard přesahuje přidělenou alokaci cca 182 mld Kč (resp. 7,1 mld EUR) o 43 miliard Kč (o 49 miliard Kč pak podle tweetu Jirotkové). **Předložená podoba NPO proto bude pravděpodobně muset být ještě seškrtnána o 43 až 49 miliard Kč, tj. minimálně o 19 procent!, neboť dle článku 17 / 3a návrhu EU na zřízení RRF dodatečné náklady nad přidělené financování podporovány nebudou.**

Zároveň upozorňuji, že pokud bude NPO redukován o 43 až 49 miliard, zůstává nejasné, v jakých tematických oblastech k redukci dojde. Do vyjasnění této záležitosti nelze ověřit, že z alokovaných prostředků v NPO je alespoň 37 % vyčleněno na oblast změny klimatu a zároveň alespoň 20 % na podporu digitalizace. Ani z tohoto pohledu tak zatím nelze NPO považovat/validovat jako způsobilý.

VI. Stanovisko zpravodaje k NPO

Především je potřeba zdůraznit, že pracujeme s předloženými materiály z počátku února tak, jak byl zaslán Senátu v podobě cca 25 samostatných souborů ... A k této verzi se vyjadřuji. Mezitím ale zřejmě dochází k dalším a možná i zásadním změnám a úpravám.
(takto se ale těžko pracuje!)

NPO není způsobilý

Předložený návrh NPO nesplňuje základní předpoklad způsobilosti – neimplementuje specifická doporučení Rady, a to zejména:

- nezohledňuje a neřeší riziko, že se v Česku **prohlubují rozdíly mezi Karlovarským a Ústeckým krajem a zbytkem země** a hrozbu narušení procesu konvergence a na tyto hrozby a rizika neobsahuje žádné cílené politické reakce.
- **neřeší značné regionální rozdíly ve střední délce života**, částečně dané socioekonomickými a behaviorálními faktory
- **neřeší přetrvávají rozdíly mezi regiony, pokud jde o distribuci zdravotnických prostředků a rozmístění zdravotnického personálu**, který čelí zvýšené zátěži.
- **neřeší riziko, že zpoždění v rozvoji infrastruktury může dopadnout zejména na zranitelné skupiny a strukturálně slabé regiony**, u kterých existuje větší riziko izolace
- neřeší druhé klíčové (ze dvou celkem) sumarizované doporučení Rady EU:
 - o **nezaměřuje investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu do uhelných regionů**

NPO není koherentní a vyvážený

Celý dokument byl předložen v nesourodé, nezeditované podobě 25 různých dokumentů, které se ve formě, pojetím i v míře detailu od sebe výrazně odlišují, a to i když je zpracovával jeden resort. Opatření v NPO tak mají velmi rozdílnou kvalitu, stejně jako uváděnou míru detailu. Některá opatření jsou popisována v tak obecné, že až neuchopitelné a nevyhodnotitelné podobě.

NPO neřeší a nevysvětluje nezahrnutí úvěrového mechanismu

MPO/vláda pravděpodobně půjčky v rámci RRF využívat nechce a v předloženém NPO je tak naplánováno zřejmě vše financovat jen pomocí grantů (pak ovšem nesedí částka). Z dokumentů to ale není jasné, ani vysvětlené, a to ani rozdíl 43 až 49 milionů Kč vůči přidělené alokaci na granty. Částka dostupná pro granty je 182 miliard Kč (v NPO je ale částka 226 mld Kč) a suma, která by mohla být pro Českou republiku využita v úvěrech, může být do cca 400 mld Kč (*Member States can request a loan worth up to 6.8% of their 2019 Gross National Income as part of the submission of their recovery and resilience plan.*) Pokud skutečně vláda/MPO nechce implementovat do NPO úvěrový mechanismus a MPO/vláda tak odmítá využít kolem 70% dostupného financování ve prospěch České republiky, měla by to minimálně jasně vysvětlit a zdůvodnit. Upozorňuji, že deklarované odmítnutí půjčky bylo sděleno v na konci jara, kdy se premiér holedbal, že jsme best in covid a že si můžeme půjčit výhodněji na finančních trzích („*Proč bychom si půjčovali, když si půjčujeme na finančních trzích? My si nepotřebujeme půjčovat z evropského rozpočtu*“). Situace ve zvládnání pandemie v ČR se ale následně během léta výrazně zhoršila, a od podzimu jsme v zásadě trvale jedni z nejhorších na světě. Země se raketově zadlužuje a mění se i veřejný dluh a pozice Česka. Rozhodnutí nevyužít dostupné financování v rámci RRF/NPO vytváří do budoucna vysoké riziko v případě potřeby neplánovaných veřejných výdajů, které mohou již brzy donutit vládu půjčovat si na finančních trzích za mnohem méně výhodných finančních podmínek, než které zde nabízí a garantuje EU...

Absentuje integrita a multiplikace s ostatními EU programy pomoci

Některá opatření řeší, jiná vůbec a celkově pak NPO nebere souhrnně do úvahy a neřeší koexistenci RRF, Programu rozvoje venkova, Fondu pro spravedlivou transformaci, operační programy Víceletého finančního rámce a/nebo Modernizační fond, které se často zaměřují na stejné nebo

podobné věci. Jak spolu interagují, nevytvářejí duplicity a navzájem se doplňují v integrovaném přístupu např. Plán spravedlivé územní transformace, Národní plán obnovy, Program rozvoje venkova, operační programy a Modernizační fond?

Platí alokace 37% na změny klimatu a 20% na podporu digitalizace, nebo neplatí?

Nejde jen o to, že nesouhlasí částka v NPO s přidělenou alokací. Ale i že něco je zařazeno pod zelenou tranzici (např. výstavba silnic a dálnic) a něco je zařazeno do kolonky digitalizace (např. kulturní a kreativní sektor) vůbec neznamená, že skutečně má pozitivní dopad na změny klimatu či že skutečně podporuje digitalizaci. Často naopak může mít negativní efekt na klima a/nebo vůbec nepřispívá k digitalizaci. Nikde to není vysvětleno ani vyargumentováno. Stejně jako není podložen argumenty klíčový parametr, [že všechny reformy a investice musí splňovat princip „významně neškodit“ životnímu prostředí](#)

Absence prioritizace a zdůvodnění výběru opatření a jejich finanční náročnosti

Absentuje zdůvodnění, proč byly stanoveny dané priority, na základě jaké analýzy, jaké potřeby, jaké schopnosti, jaké připravenosti. Nezdá se, že by se zohledňovaly nějaká kritéria typu připravenosti k realizaci, souladu s požadavky EU, relevantnosti, proveditelnosti, míry podpory hospodářského růstu, potenciál tvorby nových pracovních míst, vyrovnání regionálních rozdílů, snižování sociálně vyloučených lokalit apod.

Absence cílů, milníků, ukazatelů...

Očekávané dopady realizace NPO jsou uváděny povrchně v některých fiších nebo vůbec. Někde jsou cíle kvantifikovány, někde vůbec. Jaký dopad kvantitativní a kvalitativní bude mít realizace NPO na ekonomiku, zaměstnanost, snižování emisí skleníkových plynů, adaptaci na klima, zadržení vody v krajině, zvýšení podílů obnovitelných zdrojů, energetickou účinnost, indikátory udržitelnosti atd? Nebudou-li žádné tyto ukazatele stanoveny, nejsou NPO a jeho potřeba, úspěšnost a zacílení a efektivita nijak vyhodnotitelné

Absence podpory odvětví cestovního ruchu

Cestovní ruch je pandemií nejvíce zasažené odvětví!!! Součástí NPO je zdravotnictví, vzdělávání, kultura..., ale nikoli cestovní ruch nebo alespoň lázeňství.

Nepříjemně nastavené podmínky ve 4.1. Systémová podpora veřejných investic (MMR)

Ve fiši se relativně objektivně konstatuje, že **Národní investiční plán (NIP) má celou řadu kritických míst**, že nevznikl pod jednotným metodickým zázemím, že jde o náhodnou skrumáž nahodilých projektů bez priorit, s velkou heterogenitou v přístupu, nízkou mírou poznání o nárocích kladených na investiční přípravu u jednotlivých investorů, nízkou mírou připravenosti projektů, s nízkým podílem projektů digitálních, zelených, chytrých, integrovaných atd. Právě proto je největším problémem této fiše, že **alokovaných 2,5 miliardy Kč se má využít jen na ty projekty, které byly vládou do NIP už zahrnuty**. Tato podmínka je **absurdní**, neboť NPO je určen zejména na podporu zelených a digitálních projektů, a právě těch je v NIP nízký podíl, jak se přímo konstatuje ve fiši. Současně NIP nereprezentuje ani všechny, ani vhodné, ani nejdůležitější projekty, jde jen o náhodnou skrumáž nahodilých projektů bez priorit. Podpora veřejných investic proto nemůže být vázána jen na projekty, co jsou zahrnuty v NIP.

Zde opět chybí regionalita a zohlednění předcházejících poznatků, kdy se např. argumentuje nepřipraveností některých regionů, především zaostávajícího Severozápadu! Částka 2,5 mld. Kč na celou republiku nic zásadního nezmění, kdyby byla koncentrována do chudých a nepřipravených regionů, bylo by to užitečné!

Výplaty českých důchodů z Fondu na podporu oživení a odolnosti?

Vypadá to, že MPSV má černý smysl pro humor - oživit a posílit odolnost českých důchodců tím, že jim penzi bude stát vyplácet z Fondu na podporu oživení a odolnosti?

Na „Vzdělávání a trh práce“ je vyčleněno 50 miliard. V rámci fiše „3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce (MPSV)“ je požadavek na celkem 27,4 miliard. Fiše se skládá:

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) – 2,73 mld
2. Budování kapacit předškolních zařízení – 3 mld
3. Modernizace Úřadu práce ČR, digitalizace a zlepšení dostupnosti, a zkvalitnění služeb zaměstnanosti – 2,806 mld
4. Rozvoj digitalizace systému ČSSZ a investice do modernizace budov. S cílem zlepšit informovanost veřejnosti o možnostech a podmínkách důchodového systému v ČR a modernizovat odpovědné instituce – 0,733 mld
5. Realizace systémové důchodové reformy – 18 mld

V rámci posledního bodu - „5. Úhrada zvýšených nákladů na informační systém pro správu důchodového pojištění a na zvýšené výplaty důchodů“ – plánuje MPSV spotřebovat 18 miliard na výplaty důchodů. Smyslem NPO ale není ušetřit běžné výdaje státní rozpočtu, NPO mají účinně řešit výzvy identifikované v evropském semestru, zejména doporučení pro jednotlivé země přijatá Radou a digitalizaci a ozelenění. Pokud máme z RRF hradit výplaty seniorů, můžeme z něj stejně tak hradit mzdy státních zaměstnanců nebo sociální dávky nebo výplaty v nezaměstnanosti, cokoli z běžných výdajů státního rozpočtu, ale k digitální zemi se zelenou ekonomikou a konvergujícími regiony nás to neposune ani o píď.

Když už investovat do této oblasti, tak do řešení zcela a zásadně zanedbávané infrastruktury zázemí pro seniory všech kategorií. To je i z hlediska demografického vývoje časovaná bomba, opět neřešena! Investice do Domovů důchodců, domů s pečovatelskou službou, specializovaných ústavů jsou vysoce potřebné!

Velmi často předložený NPO řeší spíše to, co by zcela běžně mělo být součástí výdajů státního rozpočtu v rámci běžné činnosti a či v rámci investičních aktivit.

VII. Poznámka zpravodaje

Roční průběh pandemie ukazuje řadu zásadních, bohužel přehlížených problémů. Podobně i předcházející neblahé skutečnosti. Upozornil bych na minimálně jeden problém z celoevropského hlediska a dva z národního:

- 1) Nejen v jarní části bylo zřejmé, jak moc jsme jako **Evropa závislí na zásobování z Číny** a to dokonce i ve strategických a zdravotnických dodávkách. NPO i reakce EU na pandemii jsou v tomto ohledu zcela nedostatečné.
- 2) Je zřejmé, že **v oblasti zdravotnictví v ČR se v době krize více zviditelňuje přetrvávající a zásadně neřešený problém nedostupnosti zdravotní péče v regionech a příhraničí**. Nepochopitelným způsobem tento zásadní problém opět není nejen v NPO akcentován, přičemž by mělo jít o elementární přístup! Není problém ve velkých městech – aglomeracích, v zásadě těch, kde jsou fakultní nemocnice! Naopak nedostatečná a zásadně poddimenzovaná zdravotní péče i to na základní úrovni je ale dlouhodobě v regionech. NPO, podobně jako React-EU a další, na tuto skutečnost nereaguje, což je opravdu nepochopitelné!
- 3) Mluví se o nutnosti podpořit digitální ekonomiku. To se ale proklamuje deset let. Za tu dobu se utratilo cca 150 miliard Kč na „elektronizaci“ státní, resp. veřejné správy... A výsledek?! MPO, coby garant NPO, mělo v minulém plánovacím období z fondů EU 14 miliard Kč na zajištění vysokorychlostního internetu. Nebylo schopno utratit fakticky nic! Co tedy chce MPO předvádět nyní s alokací 6,1 miliardy Kč na „1.3 Digitální vysokorychlostní síť“?

Katastrofální přehlížení uvedených zásadních skutečností je nepochopitelné!

Prívlastky zelená, digitální, vzdělanostní, inteligentní... pak působí opět směšně a formalisticky, spíše jako další módní fetiš, který opět nezvládneme, když nejsme schopni řešit ani elementární věci a

fungování veřejných služeb a zajištění činnosti státu. To je bohužel obecný problém veřejné správy na min. národní úrovni.

Výše uvedené je zpracováno na základě materiálů z počátku února 2021, přičemž průběžně dochází k jeho úpravám.

VIII. Návrh usnesení:

NPO nepovažuji v této podobě za způsobilý, a dle mého je nutné jej přepracovat tak, aby zohledňoval specifická doporučení Rady v rámci evropského semestru, zejména absentující regionální rozměr, a upřesnily se v něm další výše uvedené nedostatky a nedodělky.

V návaznosti na usnesení č. 16 ze 4. schůze výboru, konané dne 24. února 2021, po informacích zpravodaje senátora Zbyňka Linharta, po opakovaných jednáních a po rozpravě

VÝBOR

I. **požaduje od zpracovatelů:**

1. Vyváženou podobu NPO, aby celý dokument byl zeditován a upraven do sourodé podoby, se srozumitelným a konkrétním obsahem, se stejnou kvalitou popisu reforem a investic u jednotlivých opatření.
2. Přepracování NPO tak, aby zahrnul absentující specifická doporučení Rady EU, zejména aby NPO zohlednil a řešil riziko, že se v Česku prohlubují rozdíly mezi Karlovarským a Ústeckým krajem a zbytkem země a jasně reagoval na hrozbu narušení procesu konvergence regionu Severozápad, případně dalších méně rozvinutých regionů.
3. Zdůvodnění, proč není v NPO zahrnut úvěrový mechanismus, proč vláda odmítá využít cca 70% dostupného financování ve prospěch České republiky na například budování chybějící moderní silniční a železniční infrastruktury v situaci, kdy se dají očekávat zhoršené podmínky pro budoucí půjčování státu.
4. Předložení metodiky, která objektivně doloží, že 37% alokace bude účelně využito na změny klimatu a 20% na podporu digitalizace a jak jednotlivá opatření naplňují povinný princip „významně neškodit“ životnímu prostředí.
5. Doplnit, jaký dopad kvantitativní a kvalitativní bude mít realizace NPO jako celku na ekonomiku, zaměstnanost, snižování emisí skleníkových plynů, adaptaci na klima, zadržování vody v krajině, zvýšení podílů obnovitelných zdrojů, energetickou účinnost, indikátory udržitelnosti, zrychlení a dostupnost úředních procesů a dostupnost a kvalitu zdravotní péče v regionech.
6. Doplnit podporu odvětví cestovního ruchu, včetně lázeňství a související, jako odvětví nejvíce postižené dopadem restrikcí z důvodu pandemie koronaviru.
7. Odstranit podmínku v opatření 4.1. Systémová podpora veřejných investic (MMR), že se mohou financovat pouze projekty zahrnuté do NIP (národní investiční plán) a podporu investic zaměřit na regiony dlouhodobě nedostatečně připravené, resp. regiony s nedostatečnou absorpční kapacitou a s nízkým čerpáním fondů a s velkými strukturálními problémy.
8. Podrobně vysvětlit, proč se z RRF mají v částce 18 mld. Kč vyplácet důchody, jak to souvisí s doporučením Rady EU, jak s digitalizací a ozeleněním, jak s pandemií, jak to oživí Česko a posílí jeho odolnost. Proč ve vazbě na cílovou skupinu seniorů místo běžné spotřeby nevyužije stát RRF k výstavbě, modernizaci, ekologizaci a digitalizaci třeba domovů seniorů, domy s pečovatelskou službou nebo ústavy

- péče.
9. Předložit NPO v tabulce šablony, která je Přílohou Pokynům pro členské státy k tvorbě Národního plánu obnovy
Tabulka ke stažení zde: https://ec.europa.eu/info/files/annex-guidance-member-states-recovery-and-resilience-plans-tables-template-0_en
 10. Doložit integrovaný přístup při tvorbě NPO s programy a plány dalších EU fondů (např. Plán spravedlivé územní transformace z Fondu spravedlivé transformace, Program rozvoje venkova, operační programy Víceletého finančního rámce, Modernizační fond, ReactEU, Horizont Europe atd.).
 11. Výrazně zohlednit v oblasti „zdraví a odolnosti obyvatel“ skutečnost nedostatečných kapacit a dostupnost zdravotní péče v regionech a příhraničních oblastech a to i s akcentem na přetrvávající nemožnost poskytování přeshraniční zdravotní péče.
 12. Nevztahovat podporu zrychlení a digitalizaci stavebního řízení na případné vytvoření Státního stavebního úřadu.
 13. Doložit, jak a proč byla vyčíslena potřeba na kybernetickou bezpečnost, když dle zprávy NKU stát nemá přehled o tom, kolik peněz na kybernetickou bezpečnost resorty vynakládají.
 14. Doložit, jaká opatření byla přijata, aby 6,1 miliardy Kč na digitální vysokorychlostní síť nedopadlo stejně, jako 14 miliard Kč z fondů EU na vysokorychlostní internet.
 15. Zodpovědět, v jakých konkrétních měřitelných kvalitativních ukazatelích (zrychlení soudních procesů na kolik dní apod.) bude hodnocena reforma justice, realizovaná zde masivním nákupem výpočetní techniky.
 16. Předložit podobu návrhu NPO při schválení do vlády, resp. následně po jeho schválení, a pravidelně informovat o naplňování jeho cílů.

II.

pověřuje

místopředsedu výboru senátora Petra Holečka, aby předložil toto usnesení předsedovi Senátu Parlamentu ČR.

V Praze dne 14. 2.2021

Zbyněk Linhart
zpravodaj,
předseda výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí
Senát Parlamentu ČR